

СТАНОВИЩЕ

За дисертационния труд на Румена Руменова Калчева

На тема: "Поява, развитие и институционални измерения на алтернативните арт пространства в България в края на XX и началото и първото десетилетие на XXI век"

Предложеният за становище дисертационен труд на Румена Р. Калчева е посветен на все още неразработвана проблематика, отнасяща се до появата, възникването и институционалните измерения на алтернативните арт пространства в България в края на XX и първото десетилетие на XXI век. Тази проблематика е интригуваща особено на фона на доста широко използваните като експозиционна площ недефинирани, но алтернативни на официалните изложбени пространства.

В публицистичните материали, засягащи тези въпроси често се употребяват разнообразни термини, които внасят известни недоразумения относно същността, характера, предназначението на тези пространства. Затова авторката пристъпва към разработването на темата с уточняване, изясняване и дефиниране на понятията, използвани в дисертацията. Затова и цялата първа част е посветена именно на проблема за понятийната чистота и точност на понятийния и терминологичен апарат. Същевременно тя обяснява и обосновава наименованието на избраната тема, която отговаря адекватно на разработвания от нея проблем. Поставен е въпроса в името на кого и на какво се прави изясняване и уточняване на понятията. Интересно е формулиран отговора – в името на публиката, но в онзи момент, в който недефинираните пространства се превръщат в дефинирани, а това се извършва в онзи момент, в който тези пространства постепенно се институционализират. Същевременно се определят тези алтернативни пространства в контекста на художествения живот и страната.

Втора част е посветена на природата като алтернативно недефинирано експозиционно пространство. Въз основа на богата фактология, на места граничеща с обзорност, се проследява ситуирането в природна среда на произведения на изкуството. Обръща се внимание по-обстойно на скулптурата на открито, на скулптурните симпозиуми и пленери у нас като начало на разглежданата алтернативна художествена практика. Акцентува се обаче на индивидуалните и групови акции през 90-те години на XX век и особено – на съвременните прояви в природна среда.

Трета част третира въпросите на градската среда и изкуството в нея. Засегнати са историческите корени на това явление, но отново акцентът пада върху явлението в разглежданите хронологически рамки. Разглеждат се задълбочено социалните измерения на изкуството в градските пространства и особено начините по които "случайните минавачи" са привлечени от произведенията на изкуството. Отбелязана е тяхната възпитателна роля. Посочени са многобройни примери на превръщането на тези пространства в постоянно действащи изложбени площи.

Четвърта част третира въпросите на институализация на алтернативните изложбени пространства. Отново на базата на богата конкретика авторката разглежда редица въпроси между които взаимодействията между официалните институции и алтернативните

пространства, експонирането в алтернативни пространства, съпътстващи големите изложби и др.

Отделено е внимание на фестивалите като “продължение” на алтернативните изложбени пространства, но най-вече – като художествено взаимодействие между публика и урбанистична среда. Разгледани са по-подробно институализиращите фактори, между които са групите художници вземащи участие в експозициите, техният авторитет, а и този на кураторите и пр. Градската среда обогатена с художествени артефакти безспорно притежава по-голяма емоционалност, а съвременното изкуство привлича повече почитатели. Тези изводи пронизват последната четвърта част..

Дисертацията е в обем 217 страници текст, разпределен в четири части, изводи, библиография на използваната литература на кирилица и латиница. Приложението съдържа 114 илюстрации, обясняващи текста.

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд. В последната част на автореферата са обособени части посветени на а/ принос към социализацията на съвременното изкуство и б/ принос към културната идентичност и многообразие. Тези две части подчертават значението на алтернативните експозиционни пространства за по-широкото и по-адекватно възприемане на съвременното изкуство в наше време. Тези пространства фактически подпомагат както приобщаването на широки кръгове от обществото към днешните измерения на художествените практики, така и културната идентичност на общностите.

Разработката на Руменова Калчева притежава необходимите качества на дисертационен труд и предлагам на уважаемото Научно жури да гласува за присъждане на образователната и научна степен “ДОКТОР”.

Доц. д.изк. Незабравка Иванова

